

TEDENSKA SLIKE

Naročnina za Avstro-Ogrsko; 1/4 leta K 5; 1/2 leta K 10; za celo leto K 20. — Posamezna številka 40 v. — Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Stari trg št. 19.

Štev. 18.

V Ljubljani, v sredo 1. maja 1918.

Leto V.

Na vrhu gore sv. Mihaela. Bolgarski častniki so obiskali v družbi častnikov našega generalnega štaba bivše bojišče ob Soči:
Na gori sv. Mihaela.

E. G. Brat.

Beg za milijoni.

Roman Slovenca Amerikanca.

39. nadaljevanje.

Vozil se je mimo Kutnega in Loviča do Skierniewicz, kjer je križišče vlakov, ki prihajajo od nemške in avstrijske meje preko Granice. Čul je vstopati nove potnike, se

zijskih klopih, nam nemški profesor geografije ni mogel dovolj zabičiti, da si treba vsekakor zapomniti imenitno zlato strešico tam nekje pri Innsbrucku. Petico si dobil, če nisi vedel te kulturno tako važne znamenitosti! "Ko bi nemški pedagogi, ki jim tako imponira tirolska pozlačena strešica, prišli vsaj do Varšave, tu bi šele videli, kaj so pozlačene strehe in kupole!"

In že je obstal voz v Krakovskem pred-

vseh je iskal le poročil z borz: usoda bakrovih papirjev ga je pekla. Se li že dvigajo? Kdaj se bo mogel vrniti domov? — Toda našel ni, po čemer je hrepenel. Za šokolado je naročil še črno kavo s konjakom ter slabe volje odšel.

Varšavske ulice so bile živahne. Elegantne sani so švigale tja in sem, ženket in zvonkljanje kraguljčkov in zvončkov od vseh strani, vmes pa so drčale okorne sani kmetov in židov iz okolice. Po hodnikih so stopali seljaki dolgih las v najrazličnejših narodnih nošah iz belega, modrega ali rujava sukna, večinoma prepasani, na glavah z malimi klobučki ali čepicami iz ovčje kožuhovine in ogrnjeni z velikimi, sila prostornimi belimi kožuhi. In tolpe židov v dolgih zamazanih kaftanih, s kodravimi dolgimi lasmi in bradami, živahnih in kričavih, krilečih z rokami, kimajočih in glavo stresajočih je videl vsak hip.

Toda Jack se je bolj zanimal za poljsko ženstvo, elegantno, krasno vzraslo, graciozno, lehkono, neprisiljeno draženstvo. Nikjer ni videl doslej v kratki dobi svojega izprehoda naenkrat toliko krasnih ženskih obrazov in čarobnih ženskih teles kakor tod po Novem svetu, glavni varšavski cesti. Noblesa, eleganca, temperamentnost in lepota so združene v Poljakinjah v živ umotvor. Jackove oči so uživale, in hipoma ga je minila vsa zla volja.

Zašel je na Saški trg in si ogledal obelisk z osmerimi ležečimi levi, spomenik Rusiji zvestih, v poljski revoluciji padlih generalov, in dospel je na Saški vrt, prekrasen park sila starih dreves, gostih dreveredov s celo vrsto kipov in kipcev poganskih bogov in boginj. A napis latinski! Tudi lepo poletno gledišče je tu in restavrant z veliko koncertno dvorano. Zavil je mimo velike, a neokusne evangelske cerkve s kupolo in razgledno laterno ter prišel do najstarejše univerze severnoevropske, ki jo je v ponos Poljakov ustanovil kraj Kazimir III. No, ruski carji so jo oplenili najdragoce-

Cesar je obiskal stradajoče severo češke kraje: V Kraslici pozdrav šolske mladine.

obrnil na drugo plat in spal dalje. Prespal je še nekaj ur ter se zbudil šele, ko se je vlak bližal Varšavi. Na vseh straneh, kolikor daleč se je videlo, so štrleli v jutranji mrak tovarniški dimniki, iz katerih se je valil gost dim, zlivajoč se z jutranjo meglo.

Ob pol sedmih zjutraj se je ustavil vlak v dvorani takozvanega dunajskega kolodvora v bivši stolici poljskega kraljestva — v Varšavi, ruski po svoji zunanosti, odločno poljski po svoji duši.

Jack je poklical izvoščika in mu velel, naj ga odpelje v mesto v dober, ne predrag hotel.

Vozeč se po širokih cestah, ob katerih so velikomestno prostorni asfaltni pločniki, je zagledal prihajati nasproti vojaško četo. Ruske uniforme, a obrazi pešcev poljski, nemški in židovski, na konjih lepi ljudje marcijalnih postav — Rusi — častniki. Na sebi so imeli sive plašče s kožuhovinskimi ovratniki, na glavi široke, ploščnate bele kape. A četi niso markirali koraka trobentači in bobnarji, nego v vrstah gredoč sta ji piskala po dva vojaka na lesenih piščalkah.

„Zelo idilično!“ si je mislil Jack. „Kakor pri nas pastirčki.“ In nato se je začudil: „Pa cerkev ima ta Varšava! Strela, ali so tukaj pobožni ljudje!“

Kamorkoli se je ozrl, je zagledal veliko katoliško, evangelsko ali rusko cerkev s čebulastimi stolpci ali judovsko sinagogo. In parkov, velikih, krasnih na vseh straneh!

„Eh, kaj pa je tistole ogromno zidanje z velikansko pozlačeno kupolo?“ je vprašal izvoščika.

„Aleksandrovski sabór!“ je odgovoril izvoščik. „A še vedno ni gotov.“

„Mnogo zlata imate Rusi!“, se je pošalil Jack. „Kot pri nas bakra.“

„Preveč za — cerkvene strehe!“ se je zasmeljal voznik. „Za — šole premalo!“

„Harašó!“ ga je pohvalil Jack in se se spomnil: „Ko smo sedeli še na gimna-

mestju pred čednim hotelom...

Jack se je umil, se preoblekel in tekkel na ulico. Najprej zajtrkovat! A prekoračil je ulico za ulico, trg za trgom: nikjer karvarne.

Cesar v ljudski kuhinji v Kraslici.

„Kje se v Varšavi pije kava?“ je vprašal policaja, oboroženega do zob.

„V cukrarni — evo!“ je odgovoril policaj po ruski in iztegnil roko. Res: na oni strani je bila elegantna slaščičarna.

Krenil je torej tja. V kavarni slaščičarni je našel več poljskih, ruskih, francoskih, angleških in nemških časnikov. V

nejših knjig v knjižnici in najvažnejših znanstvenih zbirk. Sredi Žigovega trga, ki ga krase mali parki in vodometi, stoji spomenik kralja Žige III. na karpatskem monolitu, v eni roki križ, v drugi meč... Lep simbol poljske zgodovine.

In koračil je dalje mimo nekdanjega, še danes sijajnega poljskega dvora. Zdaj

Iz Odesa: Svetiljnik pred odeško lukó v Črnem morju.

kraljuje tu poljski generalni gubernator, carski sluga. Tu je živel nekaj poljska največja slava in moč, a tu se je spočela tudi največja poljska sramota in poljska narodna sužnost. Nesloga, koristolovstvo politikov, spletkarstvo drug drugemu sovražnih in zavidnih, v samoglotnosti in izdajalstvu med seboj tekmujočih poljskih prvakov so ubile slavno poljsko svobodo.

Dolgo je stal Jack pred ogromno staro palačo in mračno zrl tja gor, kjer je bila nekaj kronski dvorana, tik nje dvorana poljskega državnega zbora, senata, neštenevilne sobane poljskih kraljev in kraljic, ki jih ni več in jih menda nikoli več ne bo. In če se obnovi poljsko kraljestvo? Ali ne ostane značaj poljski isti, ki je bil?

„Vsak narod uživa usodo,“ je premišljal. „ki si jo je sam zaslužil. Ne Tatarji, ne Nemci, ne Švedi, niti Rusi, nego Poljaki sami so ubili lastno svobodo! Ljubili so preveč sebe, a pozabili so na domovino, jo izdali, prodali in ugonobili. Zaman so krvaveli nešteti poljski junaki, zaman so trpeli mnogi poljski rodoljubi... nesložnost in sebičnost voditeljev sta zadavili vse ter

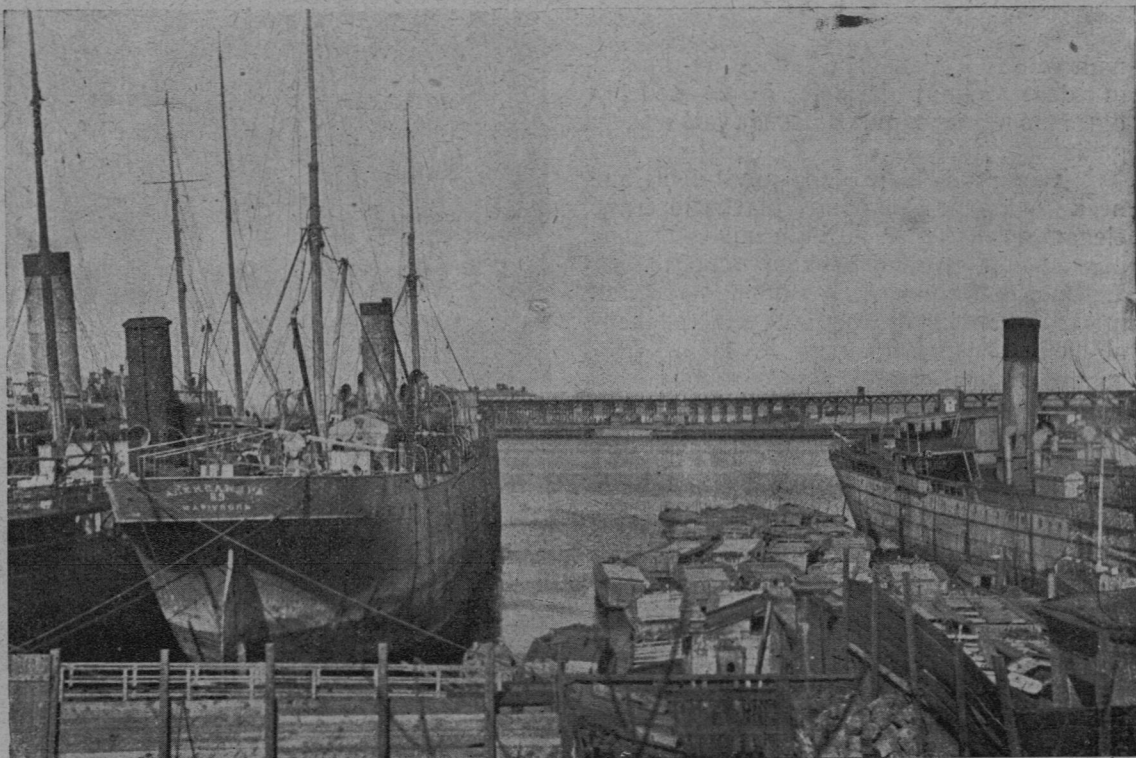
pokrili Poljsko na škodo vsega slovanstva s sramoto, bedo in tugo!“

In zopet se ga je lotila slaba volja. Krenil je nazaj v svoj hotel ter pisal v Chicago dolgo pismo svojemu šefu Oliveru Heganu.

Opisal mu je svoje dosedanje doživljanje in čim dlje je pisal, tem boljše volje je postal. Ob marsikakem dogodku se je na glas zakrohotal. Tako je pisal dolgi dve uri nepretrgoma in z naglico. Ko pa je pismo končno prečital v celoti, se je premislil in ga ni oddal.

„Ne, prekratko je. Vnovič ga napišem,“ si je dejal. „Natančno, sistematično, dan za dnem mu opišem po vrsti. To bo zabavno. Obenem pa rešim pozabljenja svoje doživljanje.“

In pismo je spravil v miznico, jo zaklenil ter šel obedovat. V hotelu pa je naročil, naj mu sobo dobro zakurijo, ker ostane popoldne do noči doma. Po obedu si je šel kupiti papirja, peresnikov, peres, pivnikov in črnila ter se vrnil v svojo toplo sobico. Nato si je papir razrezal za svoj bodoči rokopis ter se nemudoma lotil popisovanja dogodivščin, začeni s tisto usodno nočjo, ko se je odpeljal iz Chicaga z rumenim avtomobilom št. 1177.

Iz Odesa: Ladje v luki na Črnem morju, središče ruske trgovine z žitom.

Branjevke v ukrajinski Vinici, kjer so zdaj tudi naši vojaki.

Zunaj je bila že davno tema. Z ulic se je slišalo zvonkljanje kraguljčkov, grmenje električne cestne železnice, piskanje in tuljenje s parnikov na Visli, visoko in nizko rjojenje parnih rogov iz raznih tovarn.

Jack pa je pisal veselo dalje in občutil veliko zadoščenje v sebi. Zdelo se mu je, kakor da preživlja vnovič vse humorne in žalostne, razburjajoče in dolgočasne dogodke na svojem begu od Chikaga do Newyorka, a bil je zadovoljen sam s seboj. Ni se vedel neumno in nerodno, nego je dokazal, da je kos tudi najslavitejšemu severno-amerikanskemu detektivu Doddu, tekmecu Sherlocka Holmesa.

Ko pa je pogledal na svojo žepno uro, je videl, da je minila sedma. Urno je položil svoj rokopis v miznico in jo zaklenil ter spravil ključek v svojo denarnico. Nato si je vzel svež ovratnik, sveže manšete in svež robec, se okrtačil, umil, počesal, oblekel kožuh in odšel. Sam ni vedel, kako bi ubil večer najbolje.

Že v hotelski veži pa je videl plakat varšavskega gledališča. V opero z velikim baletom! Vprašal je vratarja, kako dospe

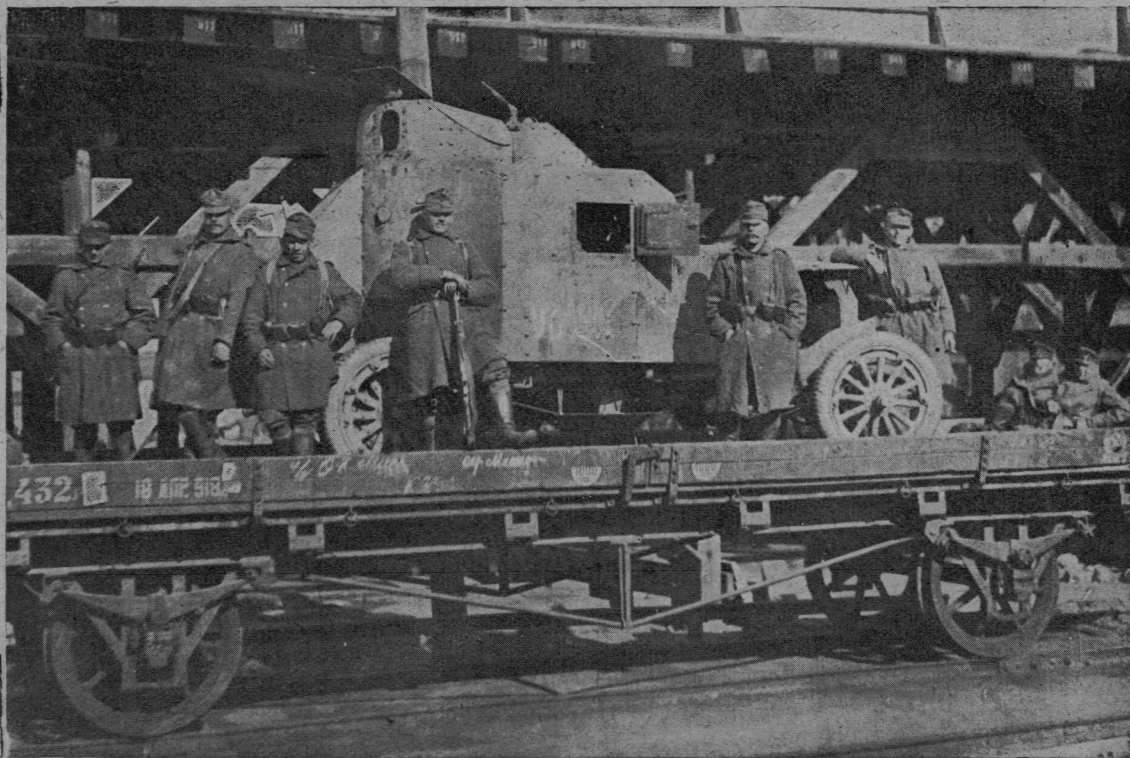

Naši topničarji na kolodvoru v ukrajinski Odesi.

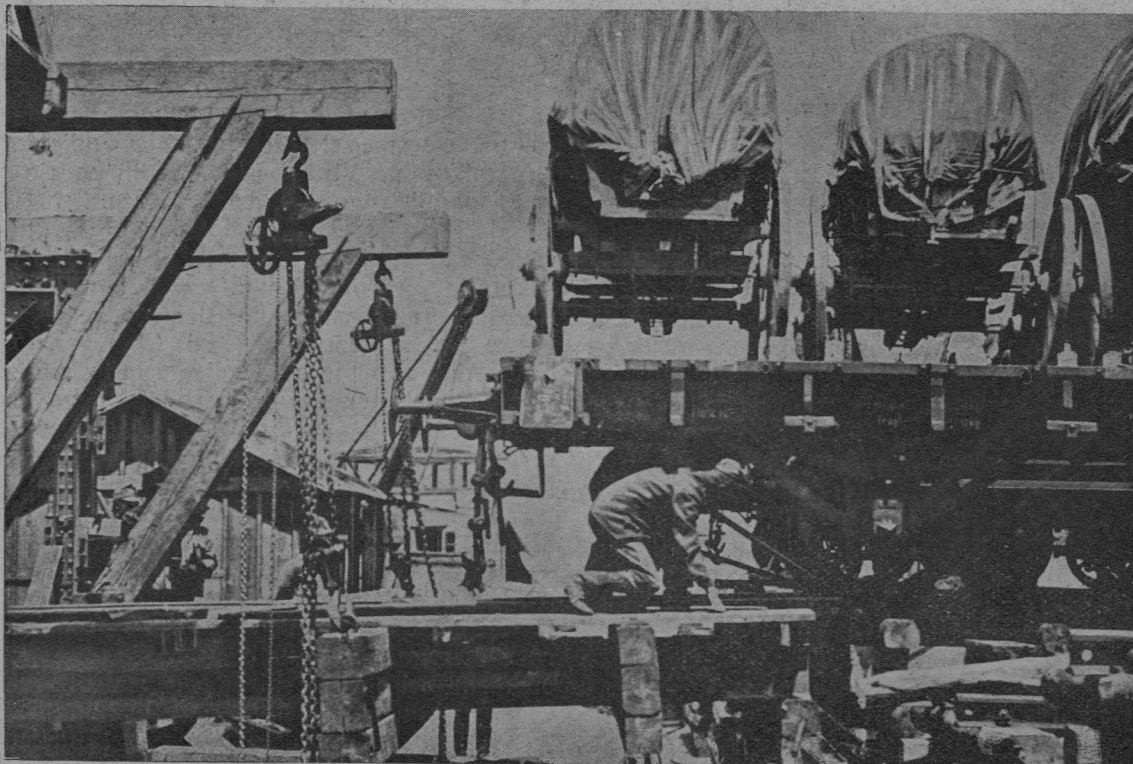
najhitreje do gledališča, sedel na tramvaj in deset minut kasneje je že sedel v ogromnem prizemlju razkošnega varšavskega gledališča.

Kamorkoli se je ozrl, povsod majhne, nežne a krasne Poljakinje, plavke in črnke, elegantne, koketne in ljubeznivo živahne, bliskajoče s svojimi velikimi očmi in velikimi demanti v ušesih, na prsih, okoli vratu in na rokah. In gospodje, večinoma sloki, ne veliki, a tudi filistrsko zavaljeni, vsi z ostrimi obrazi, mnogi z orlovskimi nosovi in črnimi ognjevitimi očmi, vsi pa v frakih ali smokingih. Zlasti je videl mnogo uniform, ruskih častnikov, generalov, visokih uradnikov in policijskih nadzornikov. Povsod sijaj, bogastvo, radost in ponos. Poljaki v Varšavi ljubijo dramatično umetnost, žrtvujejo zanje mnogo milijonov, saj zanje brez gledališča ni življenja. In lahko so ponosni na svojo opero. Tudi Jack je bil navdušen.

Ko pa se je vračal s predstave, mu je bila duša polna divne slovanske glasbe in pred očmi so mu plesale še vedno trume prelestnih ženskih teles, ki se vrte kakor peresca po taktih poljske mazurke, krakov-

Naše čete na vlaklu z oklopnim avtom se vozijo v Ukrajino po živila.

Vkrčevanje naših vojaških vozov na ladje v carigrajski luki, določenih za Palestino.

jaka, gajduka in kakor se imenujejo prastari, večno prekrasni poljski narodni plesi.

Sel je večerjat in na to takoj spat. Hotel se je počiti, da bo mogel naslednjega dne čil in svež zopet na svoje delo — na rokopi . . .

(Dalje prih.)

Kakšnih šol nam je treba.

Piše koroški rodoljub.

Anton Loboda je spisal v »Slovanovi« številki 6/7. zelo resen članek »Za kulturno zedinjenje Jugoslovanov«. Mislim, da ni slovenskega razumnika, ki bi tega članka ne odobral. Pa to še ni dosti; kar je dobro, je tudi koristno, iz česar izvira neodbitna dolžnost, idejo ne samo odobravati, ampak jo tudi z vsemi močmi podpirati in jo udeleževati.

Imenovani člankar daje nekaj navodil, kako bi bilo začeti z realiziranjem jugoslovanskega kulturnega zedinjenja: priporoča najtesnejšo kulturno kooperacijo (sodelovanje) Slovencev, Hrvatov in Srbov. Naše kulturno delo naj se že zdaj medsebojno spopolnjuje s tem, da si ustanovljamo skupne kulturne institucije, skupnerevije

(zbornike), zlasti take, kakršnih sami zase, bodisi mi, Hrvatje ali Srbi, dozdej nismo mogli vzdrževati. Dalje bi bilo pospeševati občevarje med inteligenco, da bi se doseglo dobro razumevanje raznih slovanskih dialektov ter obenem tudi ustvaritev skupnega dialektu potom odstranjevanja jezikovnih razlik.

Da bi morala v tem oziru t. j. za razumevanje raznih dialektov, priti šola na pomoč, je umevno. Saj je šola vendar glavni činitelj, ki uči jezike in njih rabo. Že na ljudskih šolah bi se v zadnjih dveh letih šolske obveznosti pričel poduk v srbo-hrvaščini. Uvedlo bi se enotno berilo, ki bi vsebovalo slovnico in pismena, v kolikor je to potrebno glede jezikovnih razlik, dalje nekaj spisov iz nazornega nauka, iz etnografske vsebine, iz zgodovine ter životopise važnih zgodovinskih velmož — ta del naj bi bil najobširnejši — slovstvena berila s potrebnimi razlagami ter životopise književnikov in umetnikov. Dodatno bi morala čitanka biti opremljena tudi s kratkim srbo-hrvatsko-slovenskim slovarjem.

Meščanske in srednje šole bi morale to v ljudski šoli načeto delo razširiti in nadaljevati. Ta naloga bi ne bila težko izvedljiva,

ko bi se srednje šole malce, v smislu novih potreb in idej, reformirale.*)

V jezikovnem oziru si predstavljam srednje šole tako-le: Slovenščina velja kot učni jezik v vseh razredih; srbo-hrvaščina se naj uči po 3 ure na teden, v višjih razredih pa se naj združi poduk v jugoslovanskih narečjih v skupne ure. Latinsčina, ki je podlaga modernim romanskim jezikom, se naj kolikortoliko uči v sedanji meri, le staro-

niko svoje materinščine. Svarilen zgled v tem oziru nam dajejo koroški Slovenci. Zakaj, menda ni treba razlagati. Dejstvo, da kvari tuja tehnika izražanja lastni jezik in njegov slog, se je dosedaj mnogo premalo uvaževalo. Kolikor vem, je na to okolnost najpreje opozarjal znani nemški učenjak Viljem Bölsche, svetujoč, da bi naj se Nemci učili le razumeti francoščino, ne pa jo govoriti. Še večji nasprotnik »aktivnega«

Nemci v Livlandiji: Nemci ob jezeru Pelpuškem. Livlandijo hočejo Nemci trajno zasesti.

grščina bi se morala kolikor mogoče omejiti na glavnejše slovniške oblike ter se učiti primerjevalno z latinščino. Vsekakor bi bilo opustiti prevajanje iz materinščine v grščino.

Dalje bi moral vsak srednješolec doseči dobro pasivno znanje v enem jeziku velikih kulturnih narodov: ali laščine, francoščine, angleščine ali nemščine. Kdor si kak jezik izbere, se ga mora držati, da si zagotovi uspeh učenja. Menjavanje naj bi bilo dovoljeno le pod tem pogojem, ako obvlada učenec tisto mero znanja tujega jezika, ki odgovarja dotičnemu letniku.

Da zahtevam v prvi vrsti le dobro pasivno znanje tujega jezika, zato govore tehni razlogi. Prvič je dobro pasivno znanje jezika nam oddaljenega naroda več vredno, nego površno aktivno znanje t. j. znati govoriti nekaj običajnih fraz o starosti, vremenu, prometu, zdravju in drugih vsakdanjih rečeh, ker imamo preje priložnost, da dobimo tuje čtivo v roke, ki si ga hočemo razložiti in ga razumeti; drugič se porabi za govorne vaje v tujem jeziku neizmerno veliko časa, ki bi bil bolj porabljen za vpoglabitev v bistvo tujsčine. Poznam izvrstnega prevajalca iz tujih jezikov, katerih le povoljno govoriti pa dotičnik ni zmožen. Neki mojih bližnjih tovarišev z velikim pridom in užitkom čita izvirne francoske romane in časnike, pa ni sposoben, sestaviti navadno pismo s kratkim besedilom, kaj je, da bi po francoski govoril. Obratno pač poznam dokaj ljudi, ki so večji pokramljati nekaj stavkov s tujcem, ki pa niso sposobni čitati in razumeti najnavadnejši tiskan tekst.

Tretjič zahteva vsak narodni jezik neko posebno izraževalno tehniko, izraženo v besednem redu, v mnogoštevilnih izjemah od pravil i. dr. Kdor si hoče vse to aktivno prilastiti, si pokvari znanje in govorno teh-

učenja tujih jezikov je nemški fizik Viljem Ostwald, ki trdi, da mu učenje tujščin ni hasnilo, vsaj ne v umstvenem oziru, nasprotno, da ga je ukvarjanje s tujimi jeziki močno oviralo v izpopolnjevanju v svoji ma-

Z angleško-francoske fronte: Pogled na krasno francosko mesto St. Quentin, ki leži danes v razvalinah.

terinščini, osobito pa v prisvajanju pozitivnega zaupanja. Po svojih lastnih izkušnjah dajem Ostwaldu povsem prav!

(Konec prihodnjič.)

Czernin in Černini.

Černin je staročeški priimek, in prababice tega rodu niso znale, niso govorile drugega jezika kakor češkega. Bogastvo si je pridobil šele grof Herman Černin (1651), plemič neznačajan, lakomen, častihlepen, a vendar še vedno Čeh. Herman je sicer že znal nemški jezik, a svoji ženi Silviji je pisal le češki in svoje dnevnike, račune in gospodarska naročila je pisal le češki. Celo nemškemu Liberčanu je odgovoril le češki. Vzlic temu, da se je Herman okoristil z nesrečo češkega naroda, poraženega na Beli gori, ter je sebi na korist izrabil nasilno smrt značajnih čeških plemičev, je bil torej ta iz krvi in smrti drugih obogateli Herman Černin še vendar do smrti narodno zaveden Čeh. Suzana Černinova, grofica Harasova, pa je bila poslednja zavedna Čehinja tega rodu. V pismih na svojega sina Humprehta si je postavila večni spomenik vrle češke žene. Ko se je njen sin Humpreht ženil na Dunaju s špansko plemkinjo, ni šla na poroko, češ da je bolna in prestara za tako dolgo pot. A sinu je pisala: „Nadejam se, da se ne izpremeniš in da se boš vedno bolj spominjal moje iskrene ljubezni. Ne čudi se, da Ti to pišem, a jaz sem stara Čehinja in priprosta žena, in Ti veš, moj najljubši otrok, kako sem odkritosrčna ter da ne znam drugače, kakor povedati z jezikom to, kar mi je na srcu...“ Prikrivala je sinu, kako jo boli srce, da jemlje za ženo tujko. Prikrivala je, a preveč odkrita je bila, da bi mu to mogla prikriti. Toda znano je, da mu je nekaj let prigovarjala, naj si izbere Čehinjo za ženo. Ko ji je živel sin še v Parizu in Rimu, mu je pisala večkrat, da si želi češke sinahe ter ga priganjala, naj vendar hiti z ženitvijo, češ „vse češke gospodične se bodo sicer prej pomožile“. „In vendar so Čehinje nad vse mile. Enako pa naj se z enakim družji, pravi pregovor,“ je pisala. Z očitnim namenom je poročala sinu, kako se boji za vdovca zeta Myslika

na Dunaju, da bi se tam ne osmolil s kako Nemko. „Silno slabo se z našimi milimi Čehi razumejo te Nemke. Mnogo še svežih vzgledov imamo, kako malo se brigajo Nemke za svoje zakonske može.“

In ko je Humprehtova žena, španska plemkinja, pisala svoji tašči v češkem

*) Razume se, da je o taki čitanki možno govoriti le v svobodni enotni jugoslovanski državi, ne pa pod sedanjim sistemom!

Bivši avstro-ogrski zunanji minister
grof Otokar Czernin.

jeziku, je bila Suzana tega silno vesela. „Moje preljubo dete, Bog daj, da bi znala tudi češki govoriti!“ ji je odpisala. Ta Suzana je bila torej zadnja zavedna Černinka. Že njen sin Humbrecht je češki težko govoril ter je rajši uporabljal laški, francoski ali nemški jezik. Na Dunaju se ni potujčil Myslik, nego sin Humbrecht, ki je zapustil — „nemške“ sinove, renegate! Tem je bil Dunaj ljubši nego češka domovina, nemščina lepša od sladke, mile češčine. Ti Humprechtovi sinovi so izpremenili svoj češki priimek Černin v spako Czernin, ki je ostala še doslej.

*

Otokar grof Czernin je zelo bogat posestnik graščin na Češkem. Kot mlad mož je rad pisal češki. Ko je kandidiral za poslanca češkega veleposestva, je pisal češka pisma ter se zaklinjal, da je Čeh in da bo deloval vedno na čast češke domovine. Nedavno so češki „Narodni Listy“ prinesli tako češko kliširano pismo Otokarja grofa Czernina, ki pa se je ondi podpisal še za Černina! In ta mož se je res s češko pomočjo prirnil v politiko, postal je diplomat, poslanik na Rumunskem in je bil 22. decembra 1916 imenovan za avstro-ogrskega zunanjega ministra. Sklenil je mir z boljševiki, sklenil mir z Ukrajino in sklepal mir z Rumunijo. Navidezno je torej dosegel velike uspehe. Toda mir z Rusijo je brez vrednosti, ker Rusi pripravljajo novo vojsko, — mir z Ukrajino je odtrgal Poljski več poljskih dežel ter je razžalil ves poljski narod. Czernin nam je obetal, da dobimo iz Ukrajine cele grmade živil, toda ostalo je le pri — obljubah, živila pa so res dobili in odpeljali — Nemci. Mir z Rumunijo še ni sklenjen ter so nastale zaradi Besarabije z Ukrajino nove napetosti. Vsi trije mirovni sklepi stoje na trhljih nogah in so zgrajeni na pesku.

Grof Czernin pa se je 2. m. m. pokazal pred dunaj. občin. svetovalci grdega sovražnika Čehov in Jugoslovancev. Očital

jim je veleizdajstvo ter je s tem našantal vse fanatično nemštvo na nove boje proti poštenim češki in jugoslovanski deklaraciji. Zato so mu vsi zavedni Čehi in Jugoslovanci napovedali najhujši odpor. Zaradi neklih rodbinskih pisem cesarjevih, o katerih bi se sploh v javnosti ne zvedelo, če bi Czernin ne bil blebetal, pa je moral ta nerodni diplomat 14. m. m. kar hitro odstopiti. Francoski ministerski predsednik Clemenceau je očital Czerninu celó, da laže! Czerninu ni bilo rešitve. Ker je Czernin slavil Nemce in Madžare kot edino prave patriote, ki so v tej vojni največ trpeli in ker je hvalil edino nemške in madžarske matere kot največje žrtve, se je dvignilo proti Czerninu vse avstrijsko slovanstvo. In moral je iti!

Veko je miroljubno govoril, a z dejanji vojno podaljševal; podpiral je osvojevalno politiko Nemčije, osvojil sam tuje ozemlje, nam nakopal sovraštvo Francije ter omajal vero v poštenost naše diplomacije. Raznim ruskim narodom je priboril samoodločbo in svobodo, a bil najhujši nasprotnik samoodločbe in svobode avstrijskih narodov. Ker je moral odstopiti, joka zdaj vse nemštvo, razobeša črne zastave in hrumi proti vplivu cesarskega dvora. To je najjasnejši dokaz, da je delal Czernin vseskozi nemško, Slovanom kvarno politiko, ki je bila proti miru in za vojno.

V zgodovini pa ostane vendarle slavno njegovo ime, vsaj tako slavno, kakor so slavni vsi renegati: postal je silno bogat na čeških tleh po zaslugi čeških prednikov, postal je vevpliven mož, prvi minister Avstro-Ogrske po zaslugi uglednih svojih pradedov, postal pa je tudi izredno slovit zaradi tega, ker je svojo kri in svoj rod zatajil in ga skušal pred vsem svetom oblatiti in osramotiti. To je bil Czernin s črno dušo in s črno vestjo!

Jugoslavija.

Jugoslovanska koračnica. V Zagrebu je izšla koračnica »Jugoslavija«, ki jo je priredil za glasovir Avgust Remec. Cena ji je K 2.50 ter se naroča pri avtorju v Zagrebu, Sjemeniška ulica št. 1.

Nov jugoslovanski dnevnik. V Splitu prične s 1. majem izhajati dnevnik »Nova doba«, ki bo zastopala jedinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za list vlada v Dalmaciji veliko zanimanje.

Naša umetnost. Hrvatski umetniki prirede na Reki v Hrvatski čitalnici umetniško razstavo. — Pod vodstvom slikarja profesorja Tomislava Krizmana se bodo v Zagrebu in Ljubljani prirejale jugoslovanske razstave. — Hrvatska Matica je sklenila izdajati monografije hrvatskih umetnikov.

Manifestacijski shodi. Dne 12. maja ob 3. uri popoldne se vrši na Bizeljskem velik manifestacijski shod za jugoslovansko državo. Shoda se udeležijo državni poslanci dr. Korošec, dr. Ravnihar, dr. Benković in dr. Janković.

Na binško nedeljo bo enak shod v Trbovljah, ki se ga udeležita poslanca dr. Korošec in dr. Ravnihar.

Ne dajmo, kar je naše! Zagrebške banke so kupile v hrvatskem Primorju celo vrsto hotelov in zdravilišč v Cirkvenici, na Sušaku, v Novem in drugih kopališčih, da ne pridejo v roke tujcu, ki preži na nje. Čuvajmo svojo grudo!

Novice.

Vezuv je pričel zopet bruhati Prebivalstvo v Neapolju je zelo vznemirjeno, ker je ognjenik že povzročil precejšno škodo. Lahe tepe usoda na vseh koncih in krajih.

Baron Gautsch je umrl. Dne 20. aprila je umrl na Dunaju baron Gautsch, bivši ministerski predsednik, naučni minister, član gosposke zbornice in predsednik vrhovnega računskega zbora. Zjutraj ga je našla sobarica mrtvega poleg postelje na tleh. Zadela ga je kap. Bil je med Nemci prvi za volilno reformo.

Aprovizacija.

Tudi za kruh bo uveden post. Danes imamo že državne poste ali takozvane »dneve brez mesa«. Sedaj pa razpravljajo na Dunaju o tem, da bi uvdeli en dan na teden — brez kruha. Moke je vedno manje, iz kamenja je pa še ne znajo delati. Menda bomo imeli kmalu več postov kot dni v tednu. Ribničani je svojega konja popolnoma odvadil jesti. Le škoda, da mu je konj nato poginil.

Rumunski prašiči. Na Dunaj so dospele prve pošiljatve prašičev iz Rumunije. Meso prodajajo po 6 K 60 vinarjev. Pa mi tega rumunskega blagoslova najbrž še dolgo ne bomo deležni.

Koruzo nam vendar privoščijo! Vojno ministrstvo poroča, da pošlje ogrska vlada Avstriji dnevno 25 vagonov koruzne moke, do skupne množine 9380 ton. Koruznega kruha torej menda le ne bomo stradali, samo da ta kruh sploh ni užiten ter ga prenašajo le okovani želonci.

Še Madžari ne bodo jedli več belega kruha. V Budimpešti je izšla naredba, ki prepoveduje nadaljno peko in prodajo belega kruha. Tudi v gostilnah in kavarnah se ne bo dobilo več žemeljic. Mi pa se še komaj spominjamo, kako žemlje izgledajo in o belem kruhu se nam le še prav redkokdaj sanja. Madžari so imeli vsega dovolj do danes. Lepo!

Gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka. Dne 15. aprila t. l. se je vršil XVIII. občni zbor Ljubljanske kreditne banke pod predsedstvom dr. Ivan Tavčar-ja, ob številni udeležbi delničarjev. Kako intenzivno delovanje je banka razvila v preteklem letu, pričajo najbolj dosežene prometne številke. Skupni promet v vseh bančnih oddelkih znaša blizu 3 milijarde kron in je skoraj še enkrat tolik kakor v letu 1916.

Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička per K 1,285.511.40 je občni zbor soglasno sprejel, vsled česar se določi K 700.000.— za izplačilo 7% dividende za leto 1917., počenši s 15. aprilom t. l., na kupon št. 17, rezervnim zakladom se dodeli K 361.770.15, pokojninskemu zakladu K 60.000.—, za vojne in druge dobrodelne namene K 15.000.—, statutarno določena tantijema upravnemu svetu K 72.374.12, nagrada nadzorstvenemu svetu K 10.000.— in ostanek de K 66.367.13 se prenese na novi račun.

Predlog upravnega sveta za zvišanje delniške glavnice od K 10,000.000.— na K 20,000.000.— je bil soglasno sprejet ter bodo nove delnice izdane, čim prejme banka tozadevno vladno dovolilo.

Razne vesti.

Najtežja cerkvena knjiga (evangelij). Stolna cerkev v Moskvi ima evangelij, ki je gotovo najtežja knjiga na svetu. Evangelij je podarila cerkvi Katarina Nariškova, mati carja Petra Velikega. Ta knjiga tehta 80 kilogramov ter morata biti 2 človeka, da jo preneseta iz enega mesta na drugo. Same »platnice«, vse polne zlata in dragega kamenja, so stale 12 milijonov rubljev.

Nove demante našli. V južni Afriki so našli Angleži v gorovju Gong-Gong izvanredno veliko število krasnih demantov svetle barve. Nekateri teh demantov so vredni 60—70.000 K.

Skopuh se vedno osmeši. Nekemu bogatemu, a skopemu trgovcu je padlo v glavo, da bi se dal slikati. Poklicati je dal umetnika, ki je zahteval za sliko 12 cekinov. Čez nekaj tednov je bila slika gotova in je bila trgovcu jako podobna. Tudi skopuhu je ugajala; ker pa se mu je zdelo škoda cekinov, je našel namenoma veliko napak na njej in je trdil, da je podobna vsakemu drugemu bolj kakor njemu. Slikar je vzel sliko nazaj in mu je dal razumeti, da naj se da slikati komu drugemu. Umetnik je šel domov, naslikal na podobo, ki je bila čudovito posneta, veliko norčevsko kapo in je izpostavil podobo na javnem mestu v naprodaj. Vsak je z veliko zadovoljnostjo spoznal znanega skopuha. Ta je tožil slikarja pri sodišču. Slikar pa je izjavil, da je rekel trgovec pred pričami: »Ta slika je vsakemu drugemu bolj podobna kakor meni.« Zato ta slika ne predstavlja njega, ampak nekega norca. Sodnik je dal prav umetniku in tako skopuh ni opravil ničesar drugega, kakor da se je zelo osmešil.

Za kratek čas.

Zdravje in veselje. Neki srbski trgovec je pozval na obed dunajskega trgovca, s katerim sta imela trgovske zveze.

H govedini so prinesli hrena. — Gost namoči košček govedine v hren, kakor je videl gospodarja ter je, da mu solze prihajajo v oči.

— Kako se imenuje to? vpraša gostitelja.

— Zdravje, mu odgovori ta.

Nato so mu predložili kuhano rdečo papriko. Gost je in kremži obraz, ker ga peče huda paprika.

— A to? vpraša zopet.

— Veselje, — odgovori domačin. Po obedu se gost poslovi z besedami:

— Daj ti bog vsega obilo, samo ne — zdravja in veselja!

Tvrdba v uniformi. Trgovski potnik iz Švice pride na Dunaj k svojemu odjemalcu, s katerim je delal pred vojno dobre kupčije. »Bi li mogel govoriti z gospodom šefom?« vpraša gospodično v pisarni. »Gospod stotnik Rabus je na bojišču«, odgovori gospodična, »Pa njegov sin?« — »Gospod poročnik je v vojašnici.« — »Kaj pa gospod Kenda, poslovodja?« vpraša potnik nestrpnostno, »Obžalujem, gospod narednik Kenda se bori proti Lahom.«

»Vraga«, vzdihne Švicar obupno, »sedaj mi pa povejte še to, ali sem tu pri tvrtki Rabus & Co. ali v vojnem ministrstvu?«

Iz otroških ust. (Poslala mala Angelica.) Julka: »Mici, kdaj je pa tebe prinesla štoklja?«

Mici: »Četrtega decembra!«

Julka: »Glej, glej, pa ravno na tvoj rojstni dan!«

Mati: »Gospod zdravnik, naš Savo si je pokvaril želodec. Savo pokaži gospodu zdravniku jezik!«

Savo: »Ali mu naj osla tudi pokažem, mamica?«

Angelica: »Ti, Jože, kako pa to, da te tvoj ata vedno tepe?«

Jože: »Ne vprašuj vendar tako neumno! Zato ker je močnejši od mene.«

Peterček (v menažeriji pred slonom): »Oče, takole kožo bi rabila midva. Vi zaradi matere, jaz pa zaradi učitelja!«

L. 1518. je živel bogat duhovnik. To mu je delalo velike skrbi, ker ni vedel, kam naj bi skril denar, da bi ne prišli tatovi do njega. Naposled skrije bankovce v tabernakelj. Da bi bil bolj varen, je položil vrhu listek z napisom:

»Dominus est in isto loco!« (Gospod je na tem mestu.)

Nekega večera se prikrade v cerkev človek, ki je iskal, kaj bi najlažje odnesel. Našel je tudi oni listek in pod njim bankovce. Vzel jih je ter pustil na mestu drug listek z besedami:

»Surrexit, non est hic.« (Vstal je — ni ga tu.)

Vsaka gospa

naj čita mojo zanimivo navodilo o modernem

negovanju prsi.

Uspešen svet pri pomanjkanju in opešanju obilnosti! — Pišite zaupno IDI KRAUSE, Presburg, (Ogrsko) Schanzstrasse št. 2. Abt. 95. — Ne stane nič.

PEGE.

Popolnoma neškodljivo, znamenito, od zdravnikov preizkušeno, po navodilih vseučil. profesorja dr. Hagerja skrbno sestavljeno sredstvo, s katerim je mogoče v najkrajšem času odstraniti pege z obraza, je edino postavno zavarov. »Santo« krem.

Ta izdelek je bil dolgo časa preizkušán in njegove sestavine vedno izmenjavane, dokler se ni doseglo učinka, da polt obraza že po drugem in tretjem natenj postane bela in vsak temen madež (pega) ter vsi izpuščaji popolnoma izginejo. Pri daljši uporabi je mogoče pričarati krasno rožasto barvo, tako da je mogoče ta krem tudi za obraz brez peg uporabiti z krasnim uspehom.

Nekaj res popolnejšega in docela neškodljivega sploh ne obstoja. Najboljši kosmatični izdelek.

Cena »Santo« kremu proti pegam je K 5.—, s poštnino 95 vin. več. Navodilo je priloženo.

Ker se vsak dober izdelek ponareja, prosimo, da pazite na besedo »Santo«.

Vsakemu »Santo« kremu je brezplačno priložen vzorec pudra.

Po pošti razpošilja brez navedbe vsebine — če se denar naprej vpošlje (tudi v znamkah) ali pa proti povzetju — tvrdka J. Kukla, Praga, Perlova ulica št. 73.

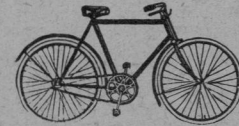
= Učenke =

sprejme takoj **Roza Medved**, krojačica. **Ljubljana, Mestni trg 24/III in poučuje tudi krojno risanje in vrezovanje.**

Gorica F. BATJEL Ljubljana

Stolna ulica št. 2-4. Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro pnevmatiko

šivalni in pisalni stroji,

gramofoni, električne

□ žepne svetilke. □

Najboljše baterije.

— Posebno nizke cene so za preprodajalce. —

Zamaške nove in stare,

kupi vsako množino,

Ljubljanska industrija probkovih zamaškov

JELAČIN & KO. LJUBLJANA

Framydol je sredstvo za pomlajenje las ki rdeče, svetle in sive lase in brado za trajno temno barva. 1 steklenica s poštnino vred stane K 3-25.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzetje 45 vinarjev več. — Naslov za naročila:

Jan Grolich,

drogerija pri angelju v BRNU št. 645, Moravsko

Sijajno lepo lice

in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranijo žene in dekleta, če vporabljajo moj tisočkrat preizkušeni in od zdravnikov-strokovnjakov dobro priporočeni recept (po dr. Idelsonu). Tisoči zahvalnih pisem. Mozoli, pege, ogrci, lišaji, gube, rdečica obraza, garantirano sigurno izginejo. Pošljem prepis recepta vsakomur zastoj. Pišite takoj na

Fr. Menschik, Dunaj 62., predal 1. oddelek 8.

Želi se znamke za odgovor.

Nič ne pomaga po toči zvoniti!

Boljše, prej zavarovanje skleniti.

Zavarovanja poljskih pridelkov

proti škodi po toči

sprejema pod ugodnimi pogoji in po nizkih stavkih

gernalni zastop c. kr. priv. avstr. zavarovalne družbe „DUNAV“

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

===== Pojasnila zastoj in poštnine prosto. Zglasite se pravočasno! =====

➡ Pošteni posredovalci se sprejmejo. ➡

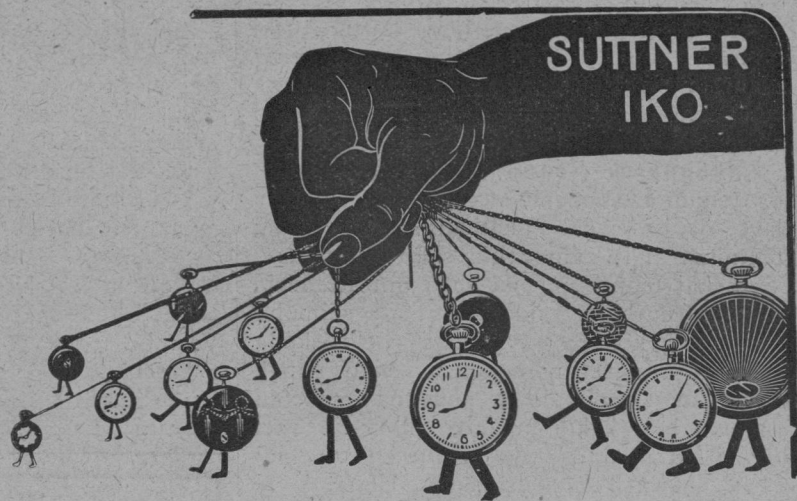
Selenburgova ulica 1
(nasproti trgovine Titov)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

*** ** **

Dobro ,IKO' uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. — Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, le-
poticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastoj in poštne
prosto

☛ Vse ure so natančno preizkušene. ☛

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Kovinate ure po K 22.— 26.—
32.— 40.— 60.—Srebrne ure po K 48.— 54.—
60.— 70.— 90.— 100.—Kovinate verižice . . po K 2.— 3.—
4.— 6.— 10.—Usnjate verižice po K 1.60 2.80
4.80

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner ^{samo} v Ljubljani šte. 5

Nobene podružnice. Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

Priporoča se

:: umetna knjigoveznica ::

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA.

Mazilo za lase

varstvena znamka Netopir

napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški v Kolodvorski ulici št. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Lončki po 5 in 6 K. Pošilja se tudi po pošti če se denar naprej pošlje. Izorno sredstvo za rast las. — Za gotovost se jamči. — Zadostuje steklenica. — Spričevala na razpolago.

Kislo vodo, vino

:: in sadjevec ::

razpošilja

A. Oset, p. Guštanj, Koroško.

Kupim vse vrste zamaške,
steklenice in sode.

Josip Jug,

pleskarski in slikarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v
to stroko spadajoča dela. Jamčim, da
:: delam samo s pristnim firnežem. ::

===== Solidna in točna postrežba. =====

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Rezervni fond okroglo 2,000.000 kron.

STRITARJEVA ULICA ST. 2.

:: Delniška glavica 10,000.000 kron. ::

Podružnice v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici
(t. č. v Ljubljani) in Celju.

Sprejema vloge na vložne knjižice in na tekoči račun
ter jih obrestuje najugodnejše.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

4% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Sterlekar.

Tisk „Zvezne tiskarne“ v Ljubljani.